

تأثیر فقه حکومتی
بر ابواب معاملات فقه

www.ketab.ir

علی رضا زاده پاشا

سرشناسه: رضازاده پاشا، علی، ۱۳۶۲-

عنوان و نام پدیدآور: تأثیر فقه حکومتی بر ابواب معاملاتی فقه / علی رضازاده پاشا.

مشخصات نشر: قم: انتشارات خویی، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۳۵۴ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۸۸۹-۱۴-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۳۴۱؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع: معاملات (فقه)

*Transactions (Islamic law)

اسلام و دولت

Islam and state

علوم سیاسی (فقه)

Political science (Islamic law)

رده بندی کنگره: BP۱۹۰/۱

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۷۲

شماره کتابشناسی ملی: ۸۶۸۶۷۲۱

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

عنوان کتاب: تأثیر فقه حکومتی بر ابواب معاملاتی فقه

محقق: علی رضازاده پاشا

ناشر: انتشارات خویی

صفحه آرای و طرح جلد: حسن صدرایی نیا

قطع: وزیری، تعداد صفحات: ۳۵۴ صفحه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۸۸۹-۱۴-۷

نوبت چاپ: اول، شمارگان: ۱۰۰

تاریخ انتشار: پاییز ۱۴۰۰

قیمت: ۸۰۰۰۰ تومان

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

درآمد ۱۹

فصل اول:

مفاهیم و کلیات

گفتار اول: مفاهیم ۲۳

۱- تأثیر در لغت و اصطلاح: ۲۳

الف) تأثیر در لغت ۲۳

ب) تأثیر در اصطلاح: ۲۴

۲- فقه در لغت و اصطلاح: ۲۴

الف - فقه در لغت: ۲۴

ب) فقه در اصطلاح: ۲۵

۳- حکومت در لغت و اصطلاح ۲۸

الف (حکومت در لغت: ۲۸

ب) حکومت در اصطلاح ۲۹

۴- فقه حکومتی: ۳۱

۵- معامله در لغت و اصطلاح ۳۲

- الف - معامله در لغت ۳۲
- ب - معامله در اصطلاح ۳۳
- ۶ - مالکیت ۳۶
- الف - مالکیت در لغت: ۳۶
- ب - مالکیت در اصطلاح: ۳۶
- انواع مالکیت در اسلام ۳۷
- مالکیت خصوصی ۳۷
- مالکیت عمومی ۴۱
- مالکیت دولتی: ۴۳
- مقایسه انواع مالکیت در اسلام ۴۵
- گفتار دوم: کلیات: ۴۷
- امر اول: تاریخچه فقه حکومتی ۴۷
- ۱) فقه حکومتی در دوره حضور معصومین از بعثت پیامبر تا ائمه اطهار: ۴۸
- ۲) فقه حکومتی در عصر غیبت امام معصوم: ۵۸
- الف - فقه حکومتی در عصر محجوریت و دوری شیعه از حکومت: ۵۸
- ب - صفویه عصر حضور فقهای شیعه در حاکمیت: ۶۱
- ج - فقه حکومتی در دوره مشروطه ۶۷
- د - انقلاب اسلامی عصر استقرار حکومت فقهی و عصر شکوفایی و گسترش فقه حکومتی: ۷۰
- امر دوم: ضرورت فقه حکومتی ۷۷
- ضرورت فقه حکومتی عبارتند از ۷۹
۱. رمز تکامل ۷۹
۲. حکومت، فلسفه‌ی عملی فقه ۷۹

۳. فقه حکومتی، ضامن حفظ مصالح عمومی و کلان جامعه‌ی اسلامی. ۷۹.
۴. فقه حکومتی، متناسب با مقتضیات زمان و مکان (نیاز به قوانین ثابت و متغیر)..... ۸۰.
۵. فقه حکومتی، ابزار تحقق دین در نگاه کلان و راهبردی..... ۸۰.
- الف. ضرورت تدوین قواعد فقه حکومتی در اصول فقه:..... ۸۳.
- ب. توجه به مقاصد شریعت:..... ۸۴.
- ج. ضرورت تحول در رویکرد اجتهادی و روش تفقه (اجتهاد مدنی محور) و ضرورت احیای عنصر عقل و مصلحت بر مبنای سیره‌ی عقلا (اجتهاد مصلحت‌نگر):..... ۸۴.
- امر سوم: پیامدهای فقه حکومتی..... ۸۸.
- ۱) پیامد فقه حکومتی در علوم و دانش‌های لازم برای مجتهد:..... ۸۸.
- ۲) پیامد فقه حکومتی در شرایط مجتهد:..... ۸۹.
- ۳) پیامد فقه حکومتی در جهاد جمعی یا شورایی:..... ۹۰.
- ۴) پیامد فقه حکومتی در ضرورت جریان یافتن اجتهاد در همه‌ی ابعاد حکومت دینی (در معارف اعتقادی، اخلاقی و تکلیفی)..... ۹۰.
- ۵) پیامد فقه حکومتی در تقلید (تبدل وجهه‌ی تقلیدی به قانونی):..... ۹۱.
- ۶) پیامد فقه حکومتی در تقدم حفظ حکومت و مصالح اسلامی بر دیگر احکام فقهی:..... ۹۲.
- ۷) پیامد فقه حکومتی در جایگاه برتر مباحث اجتماعی فقه در رویکرد حکومتی:..... ۹۲.
- ۸) پیامد فقه حکومتی در تفاوت در شیوه‌ی استنباط و گسترش قلمرو استفاده از برخی قواعد فقهی:..... ۹۳.
- ۹) پیامد فقه حکومتی در غلبه نگاه هنجاری (فتوا به وجوب و حرمت) بر نگاه احتیاطی:..... ۹۳.

- ۹۴... پیامد فقه حکومتی در تمرکز بر مسائل ضروری، به جای تمرکز بر فروع: ۹۴...
 ۹۴... پیامد فقه حکومتی بر دسته‌بندی ابواب فقهی: ۹۴...
 ۹۵... نتیجه فصل اول: ۹۵...

فصل دوم :

تأثیر فقه حکومتی بر مبانی فقهی معاملات

- گفتار اول: اسباب مالکیت ..... ۱۰۱...
 ۱- اسباب ابتدایی مالکیت : ..... ۱۰۷...
 الف- حیازت مباحات: ..... ۱۰۷...
 فرق قاعده سبق با قاعده حیازت: ..... ۱۱۲...
 مرز بین مباحات و مشترکات ..... ۱۱۳...
 ب) احیاء اراضی مواضع ..... ۱۱۵...
 فرق حیازت اراضی عامر و احیاء اراضی موات: ..... ۱۱۸...
 ۲- اسباب انتقالی مالکیت ..... ۱۱۹...
 قسم اول: اسباب آزادی مالکیت ..... ۱۲۰...
 قسم دوم: اسباب قهری مالکیت ..... ۱۲۳...
 الف - اخذ به شفعه: ..... ۱۲۳...
 ب - ارث: ..... ۱۲۴...
 ج- رسیدن اموال به نصاب خمس و زکات ..... ۱۲۶...
 د - ارتداد : ..... ۱۲۶...
 گفتار دوم: احترام مالکیت خصوصی در حکومت اسلامی ..... ۱۲۹...
 ۱- قاعده احترام ..... ۱۳۰...
 ۲- قاعده سلطنت ..... ۱۳۳...